

Tečaj XXXIV.

Ožujak 1910.

Broj 3.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izдаје
hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
ANTE KERN.

Izlazi svaki mjesec

ZAGREB 1910.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Gospodi članovima.

I. Nastupom nove godine umoljavaju se gg. članovi, da izvole udovoljiti §. 7. društvenih pravila, prema kojem se ima tekuća članarina u I. četvrti svake godine uplatiti.

II. S razloga, što je usuprot mnogokratnim opomenama i sada još preko 7000 K duga na članarini, zaključio je upravljujući društveni odbor (§. 7. al. 3 društ. pravila) u svojoj sjednici obdržanoj dne 19. prosinca 1909., da se svi oni članovi, koji dužne članarine od god. 1908. i natrag, do 30. lipnja 1910. ne uplate, brišu iz izkaza članova, — da im se dostava društvenog organa „Šumarski list“ obustavi, a dugovine njihove sudbenim putem utuže.

Umoljavaju se stoga dotična gg. članovi ovim putem, da te dugovine, pa bilo i obročno do ustanovljenog roka podmire, jer se na uplatu istih ne budu više podsjećivali na poseb.

III. Umoljavaju se ona gg. članovi, koji imadu posudjenih knjiga iz društvene knjižnice, da iste vrate do 15. ožujka 1910. (Markov trg br. 3. II. kat Šumar. odsjek) radi revizije i uredjenja te knjižnice — nakon čega će moći, ako žele, opet iste knjige posuditi.

Predsjedništvo hrv.-slav. šum. društva.

Krzno od divljači

kupuje od gg. šumara i lovaca uz najviše dnevne cijene

Dragutin Mochaj

šumarnik u. m.

Zagreb, Trg Franje Josipa 15.

Sjemenja od četinjačavog i listavog drveća, trava i gospodarskih plodina, sa najvećom mogućom klijavošću, zatim šumske biljke i živičnjake, ukrasna stabla i stabla za perivoje i drvorede, Conifere i voćke, te veliki izbor raznih ruža, prodaje c. i kr.

dvorski dobavljač

Adalbert Farago, trgovina sjemenja itd.

Zala-Egerszeg u Ugarskoj.

Cienici šalju se na zahtjev.

BROJ 3.

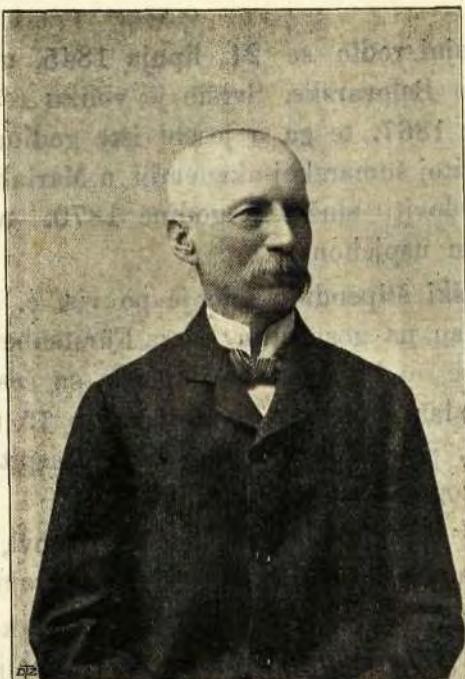
U ZAGREBU 1. OŽUKA 1910.

GOD. XXXIV.

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. družtva dobivaju list bezplatno — Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. liste« K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. liste« stoji 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo družtva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za $\frac{1}{2}$ stranice 9 K; za $\frac{1}{4}$ stranice 7 K
 $\frac{1}{4}$ stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Ivan Kolar

† Ivan Kolar,
kr. šumar. nadsavjetnik.

Vječnosti neima. Sve je promjeni podvrženo i kratkotrajno, jer si tajna sila naravi, koje ne može svladati nijedna protusila, krči svoj put bezobzirno ne samo na zemlji, već i u nedoglednom svemiru. Ona obara sve što na svom putu razaranja zahvati, mlada kao i stoljetna stabla bez razlike, pa tako i ljudski život.

Takovoj sili prirode podlegao je i naš nezaboravni kralj. šumarski nadsavjetnik Ivan Kolar dne 18. siječnja t. g. u 63. godini života.

Blagopokojni rodio se 21. lipnja 1845. u ubavom Gjurjevcu županije Belovarske. Svršio je veliku realku u Rakovcu kao odlikaš g. 1867. te ga u jeseni iste godine vidimo na poznatoj i glasovitoj šumarskoj akademiji u Mariabrunu kod Beča, gdje je kao redoviti slušatelj godine 1870. svršio šumarske nauke izvrstnim uspjehom.

Kao krajiški štipendista bio je po vis. c. kr. ratnom ministarstvu izaslan na gospoštiju kneza Fürstenberga u Pürglitzu u Českoj, da se ondje potanko upozna sa českim naprednim šumskim gospodarstvom. Tu je proboravio 15 mjeseci, a 23. listopada 1871. položio je u Beču državni ispit za samostalno vodjenje šumskog gospodarstva.

Vojnikom nije bio, jer su krajiški sinovi, koji su škole polazili, za ono vrijeme bili oprošteni od vojničke dužnosti.

15. prosinca 1871. imenovan bje po c. kr. glavnom zapovjedništvu u Zagrebu kao vrhovnoj zemaljskoj upravnoj oblasti, c. kr. šumarom II. razreda kod c. kr. šumskog ureda u Otočcu, te mu bje povjerena uprava c. kr. šumarije u Vrhovinama, kasnije u Škarama i u Brlogu, a 1. rujna 1877. bje imenovan šumarom I. razreda, te se je iste godine na 21. listopada vjenčao sa visokorodjenom i dražestnom gospodnjicom Julianom Borota, kćerkom c. kr. četnika Simeona Borote od Budabran.

Radi svoje strukovne sposobnosti pozvan bje dne 26. rujna 1882. u kr. šumski ured u Otočac kao zamjenik kontrolnog nadšumara, 4. travnja 1884. bje imenovan privremenim upraviteljem istoga ureda, gdje je ostao do 16. prosinca 1885 kada je po kr. ug. ministarstvu za poljodjelstvo bio premješten kralj. šumarskom ravnateljstvu u Zagrebu. Tu bje 1. siječnja 1886. imenovan kralj. nadšumarom II. razreda, a 1. siječnja 1893. kralj. nadšumarom I. razreda.

Pokojnik odlikovao se je svojim strukovnim vrlinama kao i svojom vanrednom marljivošću. Njegove odlične sposobnosti i radnje na šumarskom polju bijahu po njegovim predpostavljenima veoma cijenjene i priznavane tako, te je pokojnik, na 16. srpnja 1897. imenovan kralj. šumarnikom, 16. prosinca 1904. kralj. šumarskim savjetnikom, a konačno na dne 10. ožujka 1909. imenovaa je kralj. šumarskim nadsavjetnikom u VI. dnevnom razredu i time polučio najvišu čast, koju je do sada šumarski stručnjak kod nas postignuti mogao.

Pokojni Ivan Kolar bio je dugogodišnji član i odbornik hrv. slav. šumarskog društva, a 1. siječna 1893. izabrao ga je odbor toga društva tajnikom ad hoc na mjesto dotadanjega tajnika, kr. župan. nadšumara a danas profesora gosp. Frana X. Kesterčaneka, koji je nenadano od kr. županijske oblasti u Zagrebu, bio iz službenih obzira premješten kr. županijskoj oblasti u Varaždin.

Ivan Kolar bio je čovjek koji je uživao ljubav i štovanje svojih predpostavljenih i podredjenih činovnika, prema kojima je bio osobito blag. Bio je čovjek riedkog čelik — značaja, te ga je ljubio i štovao svatko, tko je snjim došao u doticaj te iole poznavao njegovo plemenito srce. Kao plemenit muž ljubio je sa velikom nježnosću svoju obitelj, pa zato gorko jadikuju za njim neutješiva mu supruga, kćerka i sin, koje je njegova nenadana smrt u crno zavila, jer samo oni znaju kakova su za uvijek izgubili druga i otca.

I tako naša zelena struka nenadano izgubi vriednog i nezaboravnog druga, koji je bio visoko cijenjen i od sviju ljubljen.

Dokazom je tomu i njegov sjajni sprovod, kojemu prisustvovaše bez iznimke svi činovnici kralj. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu, izaslanici kralj. nadšumarskog ureda u Vinkovcima i kralj. šumskog ureda na Sušaku, te svi činovnici šumarskog odsjeka kralj. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu, kao i mnogo njegovih prijatelja i štovatelja.

Mnogobrojni vienci njegovih rođaka i štovatelja kitiše njegov lies, medju njima i prekrasan vienac ministerialnog savjetnika i predstojnika kralj. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu presvijetlog gospodina Josipa Havasa, nadalje vienci činovništva kralj. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu, kralj. nadšumarskog ureda u Vinkovcima, kralj. šumskog ureda na Sušaku, te šumarskoga odsjeka kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

U ime našega šumarskoga društva, u ime sudrugova, te u ime sviju članova zelene struke kličemo na rastanku vrijednom pokojniku:

Slava mu i vječna spomen!

Zajc.

Pravilnici zemljavišnih zajednica.

Napisao Josip Majnarić, kr. kot. šumar.

U smislu ustanova zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zemljavišnih zajednica, ima si svaka zemljavišna zajednica u okviru tog zakona i čim po ovom zakonu jednom uredjena bude, osnovati za svoje posebne svrhe i prilike tako zvani pravilnik.

O tim pravilnicima bilo je svojedobno iznešeno prilično rasprava i mišljenja u našoj javnosti, a u »Šumarskom listu« napose — nu to je bilo onda, kada su se zemljavišne zajednice istom počele uredjivati i kada još život tih zajednica, osnovana uvodno spomenutom zakonu, nije još obćenito pobliže i upoznat bio.

Sada, kada su ovi pravilnici u većini zemlj. zajednica stavljeni i stupili u život, te iza kako su po naročitoj odredbi s nadležnog mjesata, stvoreni bez sudjelovanja šumara i izklju-

čivo manje više po samom upravnom činovniku — red je, da je ogledamo i da vidimo, kako namjenjenoj svrsi odgovaraju. Nas šumare sve to tim više zanima, jer su nam ovi pravilnici u neriedkim slučajevima jedini vodj k rukovanju i upravi ovog dijela našeg narodnog gospodarstva.

Pred sobom u ovom času imadem većinu pravilnika zemlj. zajednica, koje se u Gorskem kotaru nalaze, te me kao stručara — i jer su bez sudjelovanja ovih sastavljeni, zanima najviše onaj njihov dio, koji se strogo na šumsko-tehničku struku odnosi.

U pravnu stranu ovih pravilnika neću da se upuštam, jedno jer nas šumare toliko nezanimaju, a drugo zato, jer za prosudjivanje pravilnika u tom smjeru neimam kompetencije.

U ovim pravilnicima od šumarskog su interesa sljedeće ustanove, koje kanim ovdje poraspraviti:

I.

U §. 4. „U temeljnoj knjizi označeno je

1. cijelo ovlašteničko pravo sa x
2. polovina ovlašten. prava sa y
3. četvrtina ovlašten. prava sa z
4. osmina ovlašten. prava sa n

— a manji alikvotni djelovi sa odgovarajućim slomkom“.

Zatim se u §. 5. odredje: »Ovlašteničtvu ne može se cjepati izpod $\frac{1}{x}$ cijelog ovlašteničtva.«

Da je točno odmjereno svakom ovlašteniku odpadajućeg alikvotnog djela, što no mu prama svim ostalim pripada — od izhodne važnosti za samo uredjenje, jasno je samo po sebi. Na drugo pak, odavle proiztičuće pitanje: što mi ovo pravo vriedi i što zato kao rentu iz zajedničke imovine dobivam, na oto niti u sastavljenim temeljnim knjigama, niti u pravilnicima, na prosto nikakvog — pa niti iz bliza, niti od prilike, odgovora neima. Usljed toga mnogi ovlaštenik sam sebe obmanjuje, te drži do vrednosti svoga prava desetputa toliko, koliko u istinu vriedi — drugi ga za toliko

podejenjuje, te po tom treći, kada to pravo kupuje, onda, da se shodno izrazim, moram reći: „kupuje mačka u vreći.“

Takvih sam slučajeva doživio kad je došlo do kupoprodaje ovlašteničtva po § 22. spomenutog zakona o zemljištnim zajednicama.

Reći će se, e su to redji slučajevi, pa će se posredstvom onih, koji se u to razumiju i koji su na to pozvani, opriče odstraniti i stranke k sporazumu privesti — što napokon i dopuštam — nu muka je, kada se na te dijelove ovlaštenja primjerice svake godine drvo djeli i to naročito kod onih, koji razmjerne najmanje dijelove posjeduju.

Imam primjerice zemljišnu zajednicu, koja poput svih ostalih u Gorskem kotaru, druge imovine osim šume gotovo niti ne ima. — Ova zem. zajednica imade u svemu $\frac{448}{16}$, a go-dišnji razpoloživi etat za ovlaštenike nije nikada veći od 600 m^3 drva.

U temeljnoj knjizi izpostavio je medjutim upravnik množtvo ovlaštenja, od kojih najjači ovlaštenik imade $\frac{4}{16}$ pa redom $\frac{3}{16}$, $\frac{2}{16}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{48}$, dapači $\frac{1}{64}$ alikvotnog djela. Po tom je jasno, da će u ime svakogodišnje drvarije moći i smjeti doznačiti — i to onom sa:

$\frac{4}{16} =$	$4 = 6\cdot00 \text{ m}^3$
$\frac{3}{16} =$	$3 = 4\cdot50 \text{ m}^3$
$\frac{2}{16} =$	$2 = 3\cdot00 \text{ m}^3$
$\frac{1}{16} =$	$\frac{600}{448} \text{ pomnoženo sa } 1 = 1\cdot50 \text{ m}^3$
$\frac{1}{32} =$	$\frac{1}{2} = 0\cdot75 \text{ m}^3$
$\frac{1}{48} =$	$\frac{1}{3} = 0\cdot50 \text{ m}^3$
$\frac{1}{64} =$	$\frac{1}{4} = 0\cdot30 \text{ m}^3 \text{ drva,}$

Onaj dakle koji sam imade $\frac{1}{16}$ ima vrlo malo, onaj sa $\frac{1}{32}$ je u neprilici bi li u opće uzeo ono, što mu se daje; onaj sa $\frac{1}{48}$ na prosto se zahvaljuje na takovom ovlašteništvu, a o onom sa $\frac{1}{64}$ ne treba u obće ni govoriti. Nu to još nije sve, jer u neriedkim slučajevima dolaze skupno kao vlastnik — primjerice na $\frac{1}{16}$ njih trojica, dapače i petorica suvlastnika, tako da u potonjem slučaju na svakog zapada $\frac{1}{80}$ alikvotnog djela, što čini $\frac{600}{448} \cdot \frac{1}{5} =$ niti $\frac{1}{4} m^3$ godišnjeg prihoda na drvu!

Sad valja da još znate, da mu je ta $\frac{1}{4} m^3$ na pol trule bukovine doznačena čak tamo iza trećeg brda — pa eto da vidimo, kamđ smo s takvim uredjenjem došli. Da je ta $\frac{1}{4} m^3$ barem građevno drvo — i pomozi Bože, nu ovako je malo vredno ogrievno drvo, pa stoga šteta takvog posla, i bolje da ga u obće nikada nije ni bilo.

Nu niti to nije sve, jer evo još veće nevolje — broj takovih iluzorno malenih dijelova je skoro u svakoj sljednjoj zemljišnoj zajednici tolik, da upravo do absurdnosti dovodi cijelo uredjenje, upravu i uživanje koristi u takovoј zem. zajednici. Takovi iluzorno maleni djelovi znadu zbrojno uzeti, gdjekad zahvatiti 20% svih ovlašteničtya, te koji se moraju — i to samo zato, jer se moraju, da pravo rečem — uslijed svega toga o zrak vješati.

Odavde dakle sledi, da je obračunom trebalо ustanoviti minimalni alikvotni dio sposoban za život, jer je svaki izpod toga, makar pravno i obstao — iluzoran.

U § 5. pravilnika upravnika doduše ne dopušta dalnje cjepanje izpod $\frac{1}{x}$ — dakle je fixirao minimalni za život podobni alikvotni dio — nu zanima me, kako je pronašao da taj mi-

nimum na šumsku korist bude upravo $\frac{1}{x}$ a ne $\frac{1}{y}$, gdje niti ja kao šumar, koji bolje znam, što je to šumska korist i kako se ista obračunava, bez gospodarstvene osnove neznam, da li je $\frac{1}{x}$ ili $\frac{1}{y}$ ili čak $\frac{1}{z}$ minimalni i smisao posjedujući dio! U drugu ruku, kada je već upravnik u § 5. „ustanovio“ minimum sa $\frac{1}{x}$ napadno je, da nije nigdje ništa odredio, a što će ja kao šumar s onima, koji imaju još manje od $\frac{1}{x}$, te koji dolaze k meni, da im drva dadem.

Sve dakle u jedno:

U prvom početku neophodno je doduše bilo ustanoviti sve alikvotne dielove, nu zatim jednako je potrebno bilo pričekati šumara dok za šumu gospodarstvenu osnovu sastavi — i onda — ne šumara, kako na žalost propisaše, od uredjenja zemlj. zajednice odstraniti, već ga kao najglavniji faktor i te kako prizvati i šnjim u sporazumku propisati najmanji za život dopustivi alikvotni dio ovlaštenja, a za one, koji su izpod toga diela, ustanoviti ono, što bi bilo najshodnije.

Nakon što bi dakle šumarski tehničar ustanovio takove iluzorno malene dielove, valjalo je u ime prava odrediti ustanovu, kako i kuda će se s tim iluzorno malenim dielovima. — Tu su po mom mnjenju samo dva puta moguća, i to:

a) Ili svim vlastnicima tih iluzorno malenih dielova postaviti rok, u kojem će slobodno i bez ičijeg utjecanja moći medjusobno kupovati, odnosno rasprodati te dielove tako, te će tim načinom nastati izvjestni broj dopustivih najmanjih ili većih od onih alikvotnih dielova. — Na primjer:

U z. z. N. ustanovljen je po šumaru najmanji za život prikladni alikvotni dio sa $\frac{1}{30}$. Medjutim je upravnik ustanovio sljedeće iluzorne dielove:

$$A = \frac{1}{40}, B = \frac{1}{50}, C = \frac{1}{60},$$

$$D = \frac{1}{70}, E = \frac{1}{35}, F = \frac{1}{45},$$

Ovoj dakle šestorici A, B, C, D, E i F imao bi pravilnik odrediti, da si medju se pokupuju, odnosno poprodaju svoje alikvotne dielove tako, da bi tim putem jedan ili više njih postigao bar najmanji dopustivi alikvotni dio. (Samo se po sebi razumije, da bi u pravilniku imala biti i ustanova, da vlastnici iluzornih dielova mogu te dielove ne samo medju se poprodati ili pokupovati, već da je to dopustivo i ostalim ovlaštenicima., kojim je međutim prigodom uredjenja dopitan minimalni, ili veći od minimalnog diela ovlašteničtva).

U tu svrhu kupio bi možda A , koji već do sada imade $\frac{1}{40}$ ovlašteničtva, od C i $D = \frac{1}{60} + \frac{1}{70}$ pa bi u buduće A imao $\frac{1}{40} + \frac{1}{60} + \frac{1}{70} =$ okruglo $\frac{1}{17}$ i stupio bi u red dopustivih za život dielova, dočim bi C i D iz zemlj. zajednice kao ovlaštenici posve izčeznuli. — Nadalje bi primjerice ovlaštenik H , koji već ima priznati dio sa $\frac{1}{20}$ pokupovao ovlaštenja od B i E te u buduće posjedovao $\frac{1}{20} + \frac{1}{50} + \frac{1}{35} =$ okruglo $\frac{1}{10}$, dočim bi se B i E iz popisa ovlaštenika brisali, odnosno i oni bi poput gore navedenih C i D izčeznuli.

Za one, koji u određenom roku nebi prikupili onoliko, koliko im za izvršivanje ovlašteničtva treba, odnosno za one, koji u tom roku nebi svoje iluzorne dielove drugim ovlaštenicima prodali, valjalo bi u pravilniku odrediti, da su dužni svoje ovlašteničtvo prodati zem. zajednici na način kako niže sliedi.

b) Ili bi valjalo u pravilniku propisati, da se iluzorno maleni dielovi moraju po zem. zajednici u korist preostale celine odkupiti i to po vrednosti temeljem gospodarsivene

osnove i po njekom izvlastbenom postupku, po kojem bi svaki vlastnik iluzornog diela na takovu kupoizvlastbu primoran bio, da ne bude šnjime natezanja bez kraja i konca.

Iz svega navedenog, osim već potegnutih gore dedukcija, nadalje sledi, da je u pravilnik trebalo kao neobhodno nuždno, uvrstiti bar najglavnije i najpotrebniye rezultate gospodarstvene osnove. — Bez ove se valjani pravilnik u obće niti pomisliti neda, a tko to još do sada ne uvidja, uviditi će to pouzdano u skoro iz onoga, što sledi.

Medjutim prije nego li na to predjem, držim ovdje za potrebno spomenuti, da je nadalje u pravilniku neobhodno nuždno bilo takodjer izrično navesti, za koje razdoblje dotične temeljne knjige vriede. — Jer ako će se ovlaštenja svaki čas cjepati, kupovati i prodavati, biti će vječne potrke po tim knjigama i stotinu muka i neprilika kod razredbe i doznačivanja šumskih koristi i kod podmirivanja raznih dužnosti.

Zato bi od potrebe bilo u pravilniku odrediti, da će se primjerice nastale promjene u ovlaštenjima, u temeljnim knjigama istom svake pete godine unašati, odnosno u život privesti:

Svakih dakle 5 godina imalo bi uzpostavljeno pravomoćno stanje temeljnih knjiga ostati nepromjenjeno onako, kako je na početku dotične petgodišnje periode ustanovljeno. Iznimkom bi od ovog pravila moglo biti :

a) ako ovlaštenik svoje ovlaštenje zemalj. zajednici propada;

b) ako se radi o promjeni kojeg znatnijeg alikvotnog diela, vrijednost kojega iznosi više od izvjestnog u tu svrhu određenog minimuma — primjerice više od 2.000 kruna;

c) ako se ovlaštenik za trajno vrieme iz zemlj. zajednice ili dotične upravne obćine izseli. (Ovamo se nebi smjeli ubrojiti i umrli, koje bi valjalo zadržati u temeljnoj knjizi do izmaka periode, kao da su živi. Njihova prava imala bi se dodjeljivati, odnosno dužnosti propisivati jednom samo nji-

hevih pravnih sljednika, kojeg bi sudbena oblast nakon shodne za to provedene rasprave, pravomoćno odredila. — Sve do tada imalo bi to pravo sa svim dospjelim koristima i dužnostima počivati).

II.

U §. 7. ovdašnjih pravilnika odredjeno je doslovno:

„Pristupnina odmjeruje se za jedno cielo ovlašteničtvu po slijedećem mjerilu:

1. Ako je onaj, koji je dužan platiti pristupninu ovlaštenik u istoj zajednici, tad isti imade uplatiti 64 (šestdeset i četiri) krune.

2. Ako nije ovlaštenik u istoj zem. zajednici, ali je priпадnik iste upravne obćine, u kojoj leži zemljишna zajednica, tad plaća pristupninu od 128 (jednu stotinu dvadeset i osam) kruna;

3. Ako nije ni jedno niti drugo, tada imade platiti pristupninu od 192 (jednu stotinu devedeset i dvije) krune.

Kad se stiče ovlašteničtvu u manjem ili većem dielu, plaća se razmjerne manja ili veća pristupnina.“

Ova je ustanova u pravilniku, u koliko je obćenito za se samu uzeta razumljiva, vrlo slabo razložena. — Kod nas — u Gorskem Kotaru — u gotovo svim zem. zajednicama bez razlike, ustanovljene su gore navedene pristupnine posvuda jednakobez obzira na posebne prilike i imućtvo dotične zem. zajednice. Ista je pristupnina primjerice kod zemlj. zajednice gdje jedno ovlašteničtvu vriedi 5000 (pet tisuća) i više kruna, i ista je pristupnina u drugoj zemlj. zajednici, gdje takovo jedno ovlašteničtvu vriedi 90% manje, nego li u prvoj zem. zajednici — dakle 500 (pet stotina) pa i manje od 500 kruna.

Ovo je napadno samo po sebi, a još je napadnije, kad se je to i onako paušaliralo od oka, da se nije te pristupne iznose zaokružilo, te dosljedno tome kazalo primjerice, da je iznos pristupnine u prvom slučaju 50, u drugom 100, a u trećem 200 kruna.

Kako vidimo t-mu nije tako, već nasuprot u svim pravilnicima nalazimo nezaokružene brojke 64, 128, 192 — kao da su se one po njekom ključu izračunate, što u istinu nisu; — napokon niti ih nije imao tko izračunati, — jer i tu su opet manjkala za to jedino mjerodavna dva čimbenika — a to su šumar i po njem sastavljena gospodarstvena osnova, — tako te mi je i tuj poraspraviti onaj »de nobis sine nobis«

Osvjetliti će to najbolje na slijedećim konkretnim primjerima :

U z. z. M. koja imade 230 ovlašteničtva, temeljem obavljene procjene na jedno cielo takovo ovlašteničtvo odpada godišnje 15 m^3 drva, od kojeg se uzimlje da je 7.5 m^3 prikladno za gradjevno, a 7.5 m^3 za ogrievno drvo, te taj godišnji prihod po jednom ovlašteničtvu vriedi **80 kruna**.

2 U z. z. Mv. koja imade 58 ovlašteničtva, odpada takodjer polag obavljene procjene na jedno cijelo ovlašteničtvo godišnje 24 m^3 drva, od kojih se uzimlje, da je 16 m^3 prikladno za gradju a 8 m^3 za ogriev, te godišnji prihod jednog celog ovlašteničtva vriedi okruglo **200 kruna**.

U z. z. L konačno vriedi savkoliki prihod jednog celog ovlašteničtva **12 kruna**, pošto sav prihod od 8 m^3 samo ogrievnog drva ne vriedi više.

Ako gore navedene prihode kapitaliziramo sa 3%, to vidimo da jedno cielo ovlašteničtvo poprilično vriedi i to u zem. zajednici:

$$M = \frac{80}{0.03} = 2700 \text{ kruna};$$

$$Mv = \frac{200}{0.03} = 6700 \text{ kruna} — \text{i u z. z.}$$

$$L = \frac{12}{0.03} = 400 \text{ kruna}.$$

Nu unatoč svemu tomu nalazim u svim trima pravilnicima tih triju zem. zajednica, da je pristupnina kod svih njih jednak t. j. kako je uvodno navedena 64, odnosno 128, odnosno 192 krune! — Takove upravo nedopustive opriče mogle su nastati evidentno samo bez sudjelovanja strukovnjaka. — U

prvom najme slučaju — kod zem. zajednice *M* slučajno bi (a i ne bi!) odmjerena pristupnina njekako prilikama i faktičnoj vrednosti ovlašteničtva odgovarala; u drugom slučaju t. j. kod zajednice *Mv* je pristupnina prispolobljena s faktičnom vrednostima ovlašteničtva, evidentno premalena, po gotovo za stranca (kada naime nije ovlaštenik u istoj zajednici, niti član upravne obćine); u trećem konačno slučaju t. j. kod zajednice *L* gotovo je nevjerojatna, a za stranca upravo absurdna, jer ima plati 192 krunе pristupnine za vrednost od 400 kruna, a osim toga svake godine za pokriće troškova uprave plaćati namet (jer je z. z. *L* pasivna a od gornje rente od 400 kruna nisu ovi troškovi odbijeni) — tako te bi si stranac, koji bi se ovdje zadobavio na takav način ovlašteničtva, naprtio samo trh za sav život, jer o kakvim koristima nebi smio niti govoriti.

Iz navedenoga dakle sledi, da je i za odmjeru pristupnine trebalo stručnjačke podloge, a kad se već takove nije imalo, niti htjelo imati, onda je barem trebalo pristupninu odmjeriti percentualno na faktičnu vrednost ovlašteničtva, te primjerice i dosljedno tome ustanoviti, da je svaki novo priđošli ovlaštenik dužan uplatiti pristupninu i to:

1. Onaj, koji je ovlaštenik u istoj zem. zajednici sa 10%,
2. onaj, koji nije ovlaštenik, nu član je one upravne obćine, u kojoj se zemlj. zajednica nalazi, sa 15%, i
3. ako nije niti jedno, niti drugo, tada sa 25% od glavnice vrednosti jednog celog ovlašteničtva (manji i veći die-lovi razmjerno tome), koja se glavnična vrednostima po šumarskim stručnjacima ustanoviti.

III.

U IV. poglavlju ovamošnjih pravilnika pod naslovom »O gospodarstvu zemljistične zajednice« nalazim u §§. 14. 15. i 16. slijedeće ustanove:

»Svrha je gospodarstvu zemljistične zajednice :

1. »da se razborito prema trajnoj koristi zemljištne zajednice izerpljuju razni die洛vi zajedničke imovine;

2. da se osjegura svakom ovlašteniku u razmjeru njegovog ovlašteničtva pripadajući mu dio uživanja prihoda zajedničke imovine;

3. uzdržavati postojeće livade i osnivati nove za zajedničke svrhe;

4. uzdržavati i poboljšavati zajedničke pašnjake, ter postepeno privadljati boljoj kulturi ostala zajednička zemljišta

Glede šuma, na koliko takove zemlj. zajednica posjeduje, vriedi §. 41. zakona.

U pogledu ustanovljenog sadanjeg ili budućeg šumskog posjeda zemljištne zajednice valja se strogo držati zakona i propisa o tom izdanih, ter šumsko gospodarstvo svagda udešavati prema zakonskim propisima i pravomoćnim odredbama nadležnih oblasti.“

Po mom skromnom суду ove su ustanove, obzirom na specijalne prilike dotične i svake naše sljednje zemljištne zajednice, tako obćenito izražene i tako su vulgarne, te niti časa ne dvojim, da nisu precizirale ono, što bi u pojedinim prigodama i okolnostima inače bezuvjetno morale.

Ustanove najme, koje u svojoj cjelini određuju:

„da se razborito gospodari“;

„da se svakom ovlašteniku dade što mu spada“;

„da se poboljšavaju livade i pašnjaci“ i

„da se u šumama »po zakonu“ gospodari“, razumevaju se same po sebi, te ih kao pleonazme nije trebalo u pravilnicima, pa i u obće nigdje niti navadjati, niti propisivati.

Jednom riečju, ovaj dio pravilnika — izvan svake sumnje jedan od najvažnijih, nije upravo nikako obradjen.

Razlozi su zato isti, kao i do sada — jer nije blizu bilo stručara, niti po njemu sastavljene gospodarstvene osnove.

U ovaj dio pravilnika trebalo je uvrstiti ne samo glavne momente po strukovnjaku izradjene osnove, već što više

upravo tu ili nigdje drugdje, valjalo je točno aplicirati ustanove te osnove k zakonu, te u pravilniku snagom zakona zajamčiti, da ono, što je u operatu n. pr. šumsko-gospodarstvenoj osnovi, u onom o livadarenju, steljarenju, pašarenju i t. d. propisano, doista i provedeno bude.

Tu se je nadalje valjalo zamisliti u valjanost provedene segregacije, učvršćenje posjedovnog stanja, komasiranje i arondiranje posjeda; tu je valjalo — makar priloživ pravilniku i nacrte, u glavnim potezima i za njeko trajno doba ili periode, osjegurati gdje, kako i kakvo će se gospodarstvo voditi, kako će se ono uredjivati i kako promicati.

Iz svega toga dakle nedvoumno sledi, da je prije uređenja zemlj. zajednica i sastavka pravilnika, trebalo po strukovnjacima izraditi sve dotičnoj zajednici potrebne pravne i gospodarstvene operate, — prama tomu dakle ne samo šumsko-gospodarstvenu osnovu, već provesti i reambulaciju, sastaviti pregledovid i gospodarstveno uredjenje pašnjaka, steljnika, livada, pošumljivanja, pretvorbe vrsti težatbe i t. d. te primjeniv te rezultate faktičnoj potrebi ovlaštenika i uzev u račun mogućnost, kako da se ove potrebe pokriju, povući svrsishodne zaključke i tad ih u pravilniku uzakoniti.

Trebalo je tu nadalje izerpivo propisati način i shodnost producije i uporabe i inih još raznih nuzužitaka — kao što su to primjerice kamenolomi, smola, rujevina, pjesak, žirovina, bujadnice i t. d. U većim i aktivnim zem. zajednicama, a tih je u Gorskom kotaru dosta mnogo, trebalo je koju navesti i odrediti glede gradjenja i uzdržavanja šumskih cesta, puteva i zgrada zatim zagradjivanja bujica, učvršćenja opuzina i t. d.

Široko je bilo tuj polje za opredjeljivanje raznih pristojbenika i cjenika za sve užitke, detailirajući je za ovlaštenike i neovlaštene, moralna tiela, obćine i obće korisne i javne interese.

Ima bez dvojbe osim navedenih još i drugih vrlo važnih momenata, u gdjekoj zemlj. zajednica i najvažnijih prema njenim posebnim prilikama — primjerice, kako da se ogrevom podmire ovlaštenici onih zemlj. zajednica, koje ne imaju drugih šuma, osim za tehničke svrhe prikladnih, te proučiv taj narodno-gospodarstveni momenat i potrebu ovlaštenika, opredjeliti i ustanoviti, kako da se ove potriebe paralelno s promicanjem blagostanja dotične zemlj. zajednice pokriju.

Ovo vitalno pitanje u mnogim našim zemlj. zajednicama, nije na žalost nigdje proučeno prema lokalnim prilikama, te tako na žalost na mnogim mjestima, umjesto napredka, vidimo natražnjačtvo — a da istodobno ovlaštenici i danas pod svetu istinu drže, da je »gradi kotac, ko i otac« — makar da to nije savremeno, najbolje što samo može biti! Da je do tog došlo, nije niti čudo, jer se o tomu nije šnjima u pravo doba niti razpravljalo, a kamo li što dokončalo.

Napokon primjećujem, da ne bi suvišno bilo, što više imalo bi mnogo za se, kad bi se pravilniku baš kod rubrike »o gospodarstvu zemlj. zajednice« bio dodao kratki popularni komentar, koji bi neukom seljaku — ovlašteniku bio ne samo komentarom, već i poticalom za naprednije gospodarenje, koji bi nadalje doprinjeo znatno boljem shvaćanju i poštivanju pravilnika i po kojem bi napokon seljak bolje shvatio bitnost ove svoje imovine — a to bi bilo od koristi ne samo po njega, nego i po sve one, kojim je postavljeno u zadaću, da s njegovim dobrom rukuju i da ga nadziru.

Spomenuta velika praznina u pravilniku naravno da ne obhodno nužno izazivlje svaki čas nove i kontradiktorne zaključke ovlaštenika, čime se vrlo mnogo dangubi, uzrujava i apelira i t. d. — (Primjerice u jednoj su zem. zajednici godine 1906. zaključili, da se ovlaštenicima potrebni gradjevni lies doznači badava; druge — 1907. godine ustanoviše, da se za taj potrebni lies plaća po 1 m³ 6 kruna, dočim god. 1909. odrediše pristojbu po 1 m³ sa 12 kruna, tako da su ovlaštenici s istim pravom i ovlaštenjem g. 1906. dobili lies badava, 1907.

uz njeku malu blagodat, a 1909. za pravo kupili su sami svoje!)

Iz svega do sada razloženog nedvojbeno dakle sledi, da postojeće §§. 14. 15. i 16. naših pravilnika treba ne samo upotpuniti, već što bi najshodnije bilo, dojakošnje kao manjkave i neshodne, posve napustiti, te na temelju ne »stručnjačkog mnjenja«* već stručnjačke odredbe, posve novima — prilikama dotičnih zem. zajednica odgovarajućima izmjeniti.

IV.

Sve dosad navedene praznine pravilnika pokušao je upravnik bar donjekle popuniti ustanovama §§. 18. i 19. glede ovlašteničke pripadnosti na drvu.

Ove ustanove glase doslovno ovako: „Ogrevnu drvariju — na koliko takove bude — dobiva svaki ovlaštenik i to godimice onoliko, koliko ga u to ime ide prema gospodarstvenoj osnovi ili programu, odnosno prema godišnjoj drvosječnoj osnovi, te prema razmjerju u kojem mu pripada ovlašteništvo. — Nikada se nesmiju stabla za tehničku svrhu prikladna odkazivati u ime ogrevne drvarije.

Gradjevno drvo — u koliko takovog imade, pripada ovlašteniku, ako to stanje šume i razborito šumsko gospodarstvo u obće dopušta, te ako je ovlašteniku usled prirodne nepogode prijašnja zgrada propala, ili mu je potrebno podignuće nove sgrade“.

»O tom odlučuje odbor«.

„Gradjevno drvo dopitano ovlašteniku za vlastitu porabu ne smije se prodati. Proda li ga ovlaštenik ipak, to je odbor zemljištne zajednice vlastan preostalu gradju posredovanjem občinskog poglavarstva zapljeniti i prodati javnom dražbom, ili inako na korist zemljištne zajednice snjom razpoložiti.“

»Takav ovlaštenik gubi pravo na potraživanje gradjevnog drva na 5 godina.«

* U obće bi trebalo taj nesretni službeni terminus, mnjenje* izpustiti svuda te ga zamjeniti shodnjim.

Rekao sam već gore, da je obstojeći pravilnik tek pokušao neke praznine popuniti, nu na žalost niti ovaj pokušaj baš nikako nije uspio.

Već termini »na koliko« ogrievne i gradjevne drvarije bude, nebi smjeli u nijednom slučaju u toj formi u pravilnik doći, kad se polag glavnog napisa pred tim §§. govori »o gospodarstvu zemljistiće zajednice«. — Kad se naime govori o gospodarstvu, onda valja valjda točno i decidirano znati kakvo je to gospodarstvo, kako se ima šnjim rukovati i što ono u sebi sadržaje. — Osim toga taj — kako ćemo u skoro vidjeti malosretni izraz »u koliko drva bude«, nije niti u kojem slučaju podesan i konzekventan, jer već u § 2. pravilnika u rubrici »imovina«, sastavljač pravilnika u neriedkim slučajevima izriekom navadja, da je gotovo sva imovina dotične zemlj. zajednice samo šuma. Da me je kojom srećom upravnik, koji je pravilnik sastavljaо, primjerice upitao kakve su to šumske imovine u zemlj. zajednicama Sunger, Mrkopalj, Ravnagora, Stari laz, Fužine, Mrzlavodica, Hreljin, Praputnik i dr. bio bi ga uputio, da ove zem. zajednice i ne imaju druge imovine do li šume i to pretežno samo za gradjevnu drvariju prikladne — prva od spomenutih z. z. po svoj prilici valjda i najljepšu u domovini, te bi mu zatim kazao, da površina šuma tek tih njekoliko zem. zajednica do 10.000 rali iznaša, pak se onda ne bi — bar za ove zem. zajednice, poslužio nesretnim izrazom »u koliko gradjevnog drva imade«, jer drugog imetak ove zem. zajednice niti ne imaju, i taj imetak ima vrednost ne na stotine hiljada, nego na milijune kruna.

Gоворити дакле у правилницима о ствари, која вреди милијуне, а увјетно са ријечима, »на колико буде« двојити о обстановку тих ствари и милијуна — је у истину чудно, а до тога чуда је могло доћи само стога, што су се уредјивале зем. zajednice, којима сва имовина састоји из шума, а ипак се к тому уредјивању ни близу није пустило шумара.

Има код нас землј. zajednice, које готово нити nemaju šuma za ogriev, već su ciele površine — на стotine и на тисуће

jutara, izključivo crnogorične šume prikladne samo za gradju — To međutim nije smetalo sastavljača pravilnika (nije niti čudo, jer je počeo govoriti o šumarstvu bez šumara!) da u §. 18. izrično i doslovno odredi: **Nikada** se ne smiju stabla za tehničke svrhe prikladna odkazivati ovlaštenicima u ime ogrievne drvarije.

S ovom ustanovom bi se ja kao stručar i narodni ekonom načelno složio, ali samo u onim slučajevima kada bi se:

1. Pravilnikom pobrinulo za siromaka ovlaštenika, da se sve kraj ovako bogate šume, povodom ovakove ustanove — ad verbum: kraj studene peći ne smrzava, za oto se ali upravnik u ovomašnjim pravilnicima, nakon onog kobnog „nikada“ nikako pobrinuo nije! Nije se dapače u pravilniku niti natuknulo kuda će se sa tom ogromnom zalihom gradjevnog drva! Ako je upravnik tacite odredio, da će trebati ovlaštenicima za gradjevni lies njihovih kuća, štala i t. d. onda nije smio zaboraviti — da će nakon podmirenja ove potrebe, još uvjek preostati liesa od kakovih 90% od godišnjega etata. — Ako je pako predpostavljao da se taj znameniti višak ima prodati, a drugo se niti predpostaviti ne može, onda se je moralo kod ovakovih zemalj. zajednica ozbiljno zamisliti u to, što će se s utržcima od stotina hiljada kruna i kako će se, kad po §. 18. „nikada“ za ovlaštenika drvarija za ogrev ne postoji, shodnim putem pobrinuti, da se od tud ovlaštenik za ogrev bar relutira, ili da mu ga se kupi, što je valjda bilo mišljeno, ali nije u pravilnik uvršteno, a ne da ovako ovlaštenik takorekući kod pune zdjele gladuje.

2. Kada bi se u dogodičnom slučaju ovo shodnim pokazalo.

Pimjerice u z. z. M, prosječno na jednog ovlaštenika zapada $1\cdot5\text{ m}^3$ gradjevnog i oko 2 m^3 ogrievnog drva, dočim u z. z. S. zapada jednog prosječnog ovlaštenika $4\cdot5\text{ m}^3$ gradjevnoga i 3 m^3 ogrievnog drva. Za oba ova slučaja u §. 18. pravilnika propisati istu ustanovu obzirom na ovlašteničku pri-

padnost na drvu, a to je kako rekoh učinjeno u pravilnicima sviju ovamošnjih zemalj, zajednica bez obzira na njihovo imućstvo, ovlašteničke potrebe i t. d. ne držim niti malo shodnim i to iz sliedećih razloga.

Prosječni (aritmetičko-srednji) ovlaštenik treba u ovamošnjim predjelima bar 24 m^3 bukovog ogrievnog drva za jednu godinu dana. Stoga je trebalo ovo uzeti kao mjerilo i podlogu za obračun aequivalenta gradjevnog drva, koje bi se imalo ovlašteniku dati u ime ogrievne pripadnosti.

1 m^3 bukovog ogrieva na panju vriedi u ovdašnjim šumama prosječno 3 K, a po tomu 24 m^3 vriede 36 kruna. Ja bi dakle u onom slučaju, kada u šumi nebi imao stabala za ogriev prikladnih, ovlašteniku u gradjevnom drvu doznačio aequivalent na vrednost ogrievnog drva.

Poprična vrednost 1 m^3 gradjevnog drva iznaša ovdje 12 kruna; prema čemu bi račun kod gornjih dviju zem. zajednica prema napried spomenutom, faktičnom stanju izgledao ovako:

a) U z. z. M., vriedi poprična ovlaštenička pripadnost drva:

$$\begin{array}{rcl} 1 \cdot 5 \text{ m}^3 \text{ gradjev. drva } \& \text{à } & 12 \text{ K} = 18 \text{ K} \\ 2 \cdot 0 \text{ m}^3 \text{ ogrievnog drva } \& \text{à } & 3 \text{ K} = 6 \text{ K} \\ \hline & & \text{ukupno } = 24 \text{ K} \end{array}$$

Tu dakle do faktične potrebe od godišnjih 36 kruna manjka $36 - 24 = 12 \text{ K}$.

U ovom dakle slučaju z. z. M nije niti malo uputno, kako postojeći pravilnik hoće, da se nota bene „n i k a d a“ nedoznačuje gradjevno drvo u ime ogrieva, jer očito jasno vidimo, da i onda kada ovlašteniku u ime aequivalenta ogrievnog drva doznačujemo i razpoloživo gradjevno drvo, još uvjek nismo pokrili u istinu postojeće potrebe! — Ova je ustanova tim manje obstanka vredna, jer je u stvari indiferentno, da li će se tih $1 \cdot 5 \text{ m}^3$ gradjevnog drva ovlašteniku u ime ogrieva izravno doznačiti, ili će se ta pripadnost sa ostalima unovčiti, te tada s utržkom

ovlašteniku nadoknaditi na gorivu obstojeći i gore računom dokazani manjak.

b) Posve je to drugačije u zem. zajednici S. gdje popriječna ovlaštenikova drvna pripadnost godišnje vriedi:

$$\begin{array}{rcl} 4 \cdot 5 \text{ m}^3 \text{ gradjevnog drva } \text{à } 12 \text{ K} & = & 54 \text{ K} \\ 3 \cdot 0 \text{ m}^3 \text{ ogrevnog drva } \text{à } 3 \text{ K} & = & 9 \text{ K} \\ \hline \text{ukupno} & = & 63 \text{ K} \end{array}$$

gdje dakle nakon pokrića ovlaštenikove potrebe na ogrevu pretiče:

$$63 - 36 = 27 \text{ kruna.}$$

U ovom konkretnom slučaju trebalo je pravilnikom odrediti:

z) ili da se ovlašteniku na gradji dopita onoliko, koliko ga po aequivalentu goriva pripada, a ostatak u korist ejeline — dakle zemlj. zajednice — unovči ; ili

?) da ne moram voditi dva dangubna i stroškom skopčana posla (diobu drva medju ovlaštenike i prodaju trgovcu) da se u obće sve gradjevno drvo proda, a od utrška da se ovlašteniku dade u novcu ono, što mu do aequivalenta gorivog drva pripada. Preostatak pako da se za izvjestnu cijelj, bilo prama zaključku skupštine ovlaštenika, ili prema ustanovama pravilnika, u korist ciele zemlj. zajednice upotriebi.

U ovom drugom slučaju radi se o imućnoj zemlj. zajednici, a tih imade u Gorskom kotaru i Primorju mnogo, te kod kojih je svakogodišnji novčani suficit gotova činjenica, a ipak na žalost u njihovim pravilnicima nije niti iz daleka niti natuknuto, a kamo li odredjeno, kako treba tu blagodat što shodnije izerpiti i kako koristno za zemljишnu zajednicu upotriebiti.

Evo širokog polja zahvalnom radu za šumara i narodnog ekonoma u obće, nu na žalost je to kod sastavka pravilnika pregledano i mimoidjeno, dakako samo opet s toga, što se je šumare mimošlo, odnosno od suradnje izključilo.

U § 19. postojecog pravilnika određuje se glede doznake gradjevnog drva sliedeće :

„Gradjevno drvo — u koliko takovog imade, pripada ovlašteniku, ako to stanje šume i razborito šumsko gospodarstvo u obće dopušta, te ako je ovlašteniku uslied prirodne nepogode prijašnja zgrada propala, ili mu je potrebno podignuće nove zgrade“.

„O tom odlučuje odbor“.

„Gradjevno drvo dopitano ovlašteniku za vlastitu porabu ne smije se prodati. Proda li ga ovlaštenik ipak, to je odbor zemlj. zajednice vlastan preostalu gradju posredovanjem občinskog poglavarstva zapljeniti i prodati javnom dražbom, ili inako na korist zemljištne zajednice s njom razpoložiti“.

„Takav ovlaštenik gubi pravo na potraživanje gradjevnog drva na 5 godina.“

Dočim je sastavljač pravilnika u § 18. glede doznaake ovlašteničkog ogrieva izrično naveo, da mu se tog ogrieva imade doznačiti toliko, koliko ga po obsegu alikvotnog ovlašteničkog diela pripada — dopušta. dapače po § 19. doznačuje gradjevni lies bez obzira na taj alikvotni ovlašteni dio t. j. svagda toliko, koliko mu treba, samo kad to prirodni vis major zahtjeva i kada mu se prohtije novu zgradu graditi.

Kada bi upravnik kao sastavljač pravilnika bio znao, da ovdje gradjevno drvo o kojem govori, vrijedi za 1000% (slovi jednu tisuću %) više nego li ogrievno drvo, onda bi izvan svake dvojbe, makar je i radio bez šumara, posve drugačije pravilnikom normirao doznačku ovlašteničke gradjevne drvarije. — Ovo izrično naglašujem radi ove stvari same, a kamo to dovodi kad se još alikvotni dielovi ovlaštenja potegnu u račun, vidi se iz slijedećega:

Ovlaštenik A ima jednako toliki alikvotni dio, odnosno ovlaštenje kao i ovlaštenik B, nu kuća ovlaštenika A je duga 12, a široka 9 mt., dočim je kuća ovlaštenika B duga 7 a široka 5 mt. Makar da dakle obojica tih ovlaštenika i de facto i de jure imaju pravo na jednake koristi, ipak vidimo da će kod dane zgode ovlaštenik A za njekih 100% više dobiti na gradjevnom liesu od ovlaštenika B i to samo zato jer ima veću kuću!

Makar je ovo očita nepravda, to ju postojeći pravilnik ne samo trpi, već dapače uzakonjuje! Ta nepravda još se njekako dade pretrpiti, nu čujte sada drugo:

Ovlaštenik C sa $\frac{1}{16}$ ovlaštenja ima kuću 10 mt. dugu i 7 mt. široku, a ovlaštenik D sa $\frac{2}{8}$ — dakle s četiri puta jačim ovlaštenjem nego li C, ima kuću dugu 8 mt. a široku 5 mt. te će stoga unatoč svojem četirikratno većem ovlaštenju na gradjevnom kućnom liesu u danoj prigodi dobiti za njekih 700% (sedamsto %) manje, nego li bi ga u razmjeru prema ovlašteniku C po pravu i zakonu i zdravom razboru išlo.

Velika je nadalje manjkavost u postojećem pravilniku, što nije odredjeno za koje razdoblje jednoč doznačeni gradjevni lies vriedi.

Prije nego li je pravilnik na snagu stupio bio je ovdje običaj, da se je kućni lies svakih 30 godina jedanput davao — dakle za ono razdoblje, kroz koje predvidno gradjevni lies trajati može. — U postojećem pravilniku takove ustanove na prosto ne ima, te se zadovoljava time, da se lies mora doznačiti svagda tada, kada to uslied prirodne nepogode ustreba*.

Prema tomu u gornjem slučaju, gdje je ovlaštenik C i onako primjerice godine 1907. protupravno i proti svakoj pravici i logici „uslied prirodne nepogode“ dobio za 700% više nego li ovlaštenik D, dobiti će opet godine 1915. (jer će mu tada primjerice rečena kuća izgoriti) za daljnih 700% više od ovlaštenika D! Ako sada uzmemo da ovlaštenik D do godine 1927. ne dobije gradjevnog drva (jer unatoč svog velikog ovlaštenja neima na to po pravilniku pravo, jer ga nije vis major na to ovlastio), onda vidimo da je C sa manjim ovlašteničtvom u vriemenu od 20 godina, te računav efektivnu vriednost liesa sa kamatima na kamate, dobio za punih 2000% (dvije tisuće %) više, nego li bi ga prama ovlašteniku D pripadalo. Uzimajući sada da ovlaštenika D. na njegove $\frac{2}{8}$ normalno u 30 godina jedanput pripada 100 m² gradjevnog kućnog

* Moglo bi se iz zadnje alineje § 19. deducirati, da bi se lies imao doznačivati svakih 5 godina jedanput, nu to je i za laika evidentno prekratka perioda. Da se ona uzme opet kao kazna za onoga, koli je lies prodao, takodjer nije vjerojatno jer svakih 5 godina dobiti gradjevni lies, to nije kazna, nego je — nagrada!

liesa, koji vriedi 1200 kruna, smio bi ovlaštenik C u jednakom (30 godišnjem) razdoblju na svoju $\frac{1}{16}$ dobiti $25 m^3$ vrednih 300 kruna, a kad tamo on je koristeći se postojećom nepravednom ustanovom § 19. pravilnika, te zato jer je dva put pogorio i napokon jer mu je kuća pukim slučajem veća, nadaren po dvaputa sa $60 m^3$ vrednih 720 kruna — dočim je četiri puta jači ovlaštenik D jer mu je kuća manja i jer je samo jedanput pogorio, dobio lies samo jedanputa i to $18 m^3$ vrednih 336 kruna, gdje je evidentno, da bi prama ovlašteniku C morao dobiti $4 \times 720 = 2880$ kruna, dakle da je za $2880 - 336 =$ okruglo za 2500 kruna prikraćen! Et hoc — u novom pravilniku — meminisce jubavit!

Prije nego li nam je upravnik poslao svoj na snagu stupivši, bez sporazuma sa šumarom sastavljeni pravilnik, običavalo se je ovlašteniku u ime kućnog liesa doznačivati samo gornju (krovnu) gradju, — sada ali po pravilniku moramo doznačivati svukoliku kućnu gradju bez obzira na to, da li u šumi dotične zemlj. zajednice ima dovoljnoga pokrića i za samu gornju — a kamo li još i za doljnju gradju?

Očevidno dakle iz svega toga sledi, da je sastavljač pravilnika, prije nego li je išao ma išto radi gradjevnog liesa normirati, prije svega trebao saslušati šumara (ili još bolje njemu predati sav taj posao), a zatim ustanoviti:

a) koliko šuma godimice u obće producira gradjevne drvarije;

b) kolika potreba na stanoviti alikvotni dio ovlašteničtva i za stanovito razdoblje u istinu postoji; i

c) koliko se prema faktičnom dohodku šume može udovoljiti faktičnoj potrebi.

Iz ovih podataka reproducirana, te tada što točnije precizirana, te u pravilnik uvrštena ustanova, bila bi ne samo pravedna, već i jedina svrshishodna, te se nebi kao do sada (prije pravilnika i nakon njega) zbivale kojekakve nepravilnosti i prikraćivanja.

Prema svemu tomu trebalo bi primjerice zemljištnu zajednicu N. obzirom na gradjevnu drvariju urediti ovako:

Ustanovljeno je, da ova z. z. ima u svemu 25 selišta, koja prama temeljnoj knjizi sačinjavaju:

a.) 16 ovlaštenika	svaki po	$\frac{3}{8}$	selišta
b.) 20	,	$\frac{2}{8}$	,
c.) 40	,	$\frac{1}{8}$	,
d.) 80	,	$\frac{1}{16}$	,
e.) 128	,	$\frac{1}{32}$	,

dakle ukup 284 ovlaštenika sa 25 selišta.

Sad bi obzirom na to, što sve ovlašteničke kuće nisu jednak velike, potražio aritmetički srednje veliku kuću; te ustanovio koliko za takovu svakih 30 godina treba liesa u ime podpunog obnovljenja sveukupne gradje, pak uzimimo da u to ime treba svaki puta 50 m^3 , a za krovnu gradju u istom razdoblju 25 m^3 . — U prvom bi dakle slučaju — za sveukupni potrebni gradjevni lies trebao u gradjevnoj periodi od 30 godina $284 \times 50 = 14.200 \text{ m}^3$, a za sami krovni lies u istoj periodi $284 \times 25 = 7.100 \text{ m}^3$. Gospodarstvena osnova ali neka nam međutim pokazuje, da se u ime ovlašteničkog gradjevnog liesa smije u šumi godišnje posjeći samo 350 m^3 ili u cijeloj periodi od 30 godina $350 \times 30 = 10.500 \text{ m}^3$.

Iz ovoga računa vidimo, da za podpuno podmirenje sveukupnog gradjevnog liesa od 14.200 m^3 ne ima u toj periodi pokrića, jer šuma u to vrieme daje samo 10.500 m^3 . Iz ovoga pako logično sledi, da se u pravilnik nikako ne smije uvrstiti odredba, po kojoj bi zemljištne zajednice bile obvezane pojednom ovlašteniku dati sav mu potrebni kućni lies, već da se prema faktičnim računskim rezultatima mora odrediti, da svatko može u gradjevnoj periodi od 30 godina dobiti po jedanput samo podpuni krovni lies, dočim dolnje gradje samo 50%, te da u to ime pripada na jednu kuću $\frac{10500}{284} = 37 \text{ m}^3$.

Nu obzirom na to, što sve kuće nisu jednako ovlaštene, moći će se tih 37 m⁸ doznačiti ovako:

Onim, koji posjeduju:

- a.) po $\frac{3}{8}$ ovlašteničtva — bezplatno;
- b.) " $\frac{2}{8}$ " uz popust od 66%.
- c.) " $\frac{1}{8}$ " " " " 33%.
- d.) " $\frac{1}{16}$ " " " " 16·5%.
- e.) " $\frac{1}{32}$ " " " " 8·3%.

od ustanovljene vrednosti tog a liesa.

Kada bi takova, očito pravedna i svrshodna ustanova postojala, tada bi sasvim suvišna bila ona ustanova § 19. sadanjega pravilnika, koja propisuje:

„Gradjevno drvo dopitano ovlašteniku za vlastitu porabu ne smije se prodati. Proda li ga ovlaštenik ipak, to je odbor zemljištne zajednice vlastan preostalu gradju posredovanjem občinskog poglavarstva zapljeniti i prodati javnom dražbom, ili inako na korist zemlj. zajednice s njom razpoložiti. Takov ovlaštenik gubi pravo na potraživanje gradjevnog drva na 5 godina.“

Za mene bi tada — bio ja šumar, ovlaštenik, upravnik ili zemljištna zajednica, bilo svejedno, što će i kamo će dočnik s doznačenim mu gradjevnim liesom — on je najme u mojoj evidenciji ubilježen, da od godine 1910. kada sam mu gradjevni lies doznačio, pa do godine 1940. ne ima na isti dalje nikakovog prava. Njegova je stvar, a ne šumara, upravnika ili zemlj. zajednice, što će se dalje zbiti i kamo će dočnik s tim liesom.

Za dotičnu najme kuću, za koju je podignut lies, ima skrbiti njezin u zem. zajednici ovlašteni vlastnik, a ne m.i. On može taj lies ako hoće i prodati i kuće ne popraviti, te

mu ona kroz to može i propasti i srušiti se, nu to je sve nje-gova stvar; mi pako, a niti zem. zajednica nismo nikakovi skrbnici, koji bi imali voditi skrb o tomu, da pojedinac bolje ili gorje s doznačenim mu liesom razpolaze i gospodari, već nam je jedino dužnost, da mu damo, što ga pravedno u jednom razdoblju pripada. U protivnom i po analogiji morali bi mi, dotično i zem. zajednica skrbiti se i za kuću tog ovlašte-nika potrebnu opeku, vapno, pjesak i t. d. — a to bi bio očiti absurdum.

Samo se po sebi razumije, da bi za takovu doznaku gra-djevnog ovlašteničkog drva valjalo u pravilniku ustanoviti i njeki red, po kojem bi se ovlaštenicima doznačivao lies, a to bi trebalo da obavi i uredi posebno povjerenstvo, sastojeće se od šumarskog tehničara i ad hoc izaslanih zastupnika zemljишne zajednice, te bi se onomu, koji misli, da po tom povjerenstvu nije na pravo mjesto ubilježen, imalo dati pravo priziva na za-to kompetentnu nadzornu oblast. — Red, kojim bi se imao gradjevni lies doznačivati, trebalo bi u pravilniku uzakoniti primjerice ovakvim ustanovama:

- 1.) Na prvom mjestu (najnižjem) kažimo dakle već god. 1910. i 1911. imade se gradjevni lies doznačiti svim pogorel-cima i ovlaštenim ruševinama;
- 2.) iza toga svima onima, kojih je gradja već sada vrlo trošna;
- 3.) zatim onima, kojih je takova manje trošna;
- 4.) napokon onima, kojih se gradja sada još nalazi u do-brom stanju.

Ako su za neke kuće u kojoj gore pod 1., 2., 3 i 4, navedenih grupa uvjeti za red dozname jednaki, — pripada prednost onom, koji imade veće ovlaštenje, a ako su i ovla-šteničtva jednakata, — onda imade o prednosti odlučiti žrieb.

Napokon valjalo bi u pravilniku ustanoviti, da bez obzira na ovaj poredak i u buduće pripada prvenstvo onomu, kojem ovlaštena zgrada medjutim prije njegovog dospjelog reda bilo bud s gojeg »vis majora« postrada. — N. pr. ovlašteniku x.

kbr. 17. imade se gradjevni lies po gornjim načelima doznačiti istom godine 1915. nu on je posve pogorio godine 1912. Njemu će se dakle lies doznačiti godine 1912. odmah, a uslijed toga brisati iz očevidenosti za godinu 1915.

Moglo bi se nadalje sporazumom svih ovlaštenika u pravilniku odrediti, da se ovlaštenicima s manjim alikvotnim djelevima ovlašteničtva, obzirom na to, što im na gradju pripada nerazmjerne maleni popust, isti ponješto povisi — primjerice u gore navedenom slučaju, da se lies doznači onima, koji posjeduju po :

- 1.) 3/8 ovlašteničtva — bezplatno;
- 2.) 2/8   „   uz 70%.
- 3.) 1/8   „   „ 50%.
- 4.) 1/16   „   „ 40%
- 5.) 1/32   „   „ 30%-popusta od šumske podpune pristojbe za gradjevno drvo.

Napokon moglo bi se iz humanitarnih obzira i obzirom na njeku osobitu susretljivost prema članovima zem. zajednice, dodati konačno ustanovu, da se svima onima, koji u jednoj gradjevnoj periodi (30 godina) bez svoje krivnje (uslijed požara ili inog kojeg vis majora), na ovlaštenim zgradama postradaju, pa bilo to i opetovano nakon toga, što su svoju gradjevnu pripadnost za dotičnu periodu podigli, ponovno gradjevni lies doznačiti može uz izvjestni % popusta na šumskoj podpunoj pristojbi, nu to na račun ukupne gradjevne pripadnosti svih ovlaštenika za drugu gradjevnu periodu (da se time najme ravnovjesje za ostale sljednike u prvoj periodi neporemeti i protupropisno preko ustanovljenog redovitog i potrajnog šumskog dohodka u šumi nesječe).

Shodnim redigiranjem svih glede ovlašteničkog gradjevnog liesa ovdje izraženih načela, pomoženo bi bilo pojedinom ovlašteniku, a šumskoj upravi i zemlj. zajednici pružio bi se poželjeni i točni pregled doznake gradjevne drvarije, jer bi primjerice u z. z. N. u evidenciji забуљено i u napred određeno bilo, da se gradjevni lies ima doznačivati sliedećim redom :

Godine 1910.

- 1.) kuće broj 3. uz 50% popust;
- 2.) „ „ 17. — bezplatno;
- 3.) „ „ 36. uz 40% popust;
- 4.) „ „ 97. „ 30% „

Godine 1911.

- 5.) „ „ 100. — besplatno;
- 6.) „ „ 63. uz 50% popust;
- 7.) „ „ 2. „ 70% „
- 8.) „ „ 1. „ 30% „ i t. d.

V.

U obstojećim pravilnicima manjkaju nadalje posvema još njeke, doduše manje važne, ali ipak svaki čas po gospodarstvo i upravu inače potrebne ustanove.

Naravno da kod ovakovih praznina u sadanjim pravilnicima gotovo svaki čas treba sazivati izvanredne skupštine ovlaštenika, a to zadaje svu silu nepotrebnog posla i nerazmjerno gubitka vremena i troška, što bi sve odpalo, kad bi pravilnik takove slučajeve predviđao i glede istih shodna ustanovio.

Tako primjerice nisu obradjeni sliedeći, često dolazeći slučajevi :

1. Glede postupka u slučaju nepredviđene momentane potrebe gradjevnoga drva. N. pr. trgovac *A.* silno i mimo dražbe nudja nad svaku moguću najvišu cijenu 25% za drvo, koje mu je radi ugovora s tvrdkom *N.* neobhodno potrebno, ili ovlaštenik *B.* neodljivo odmah treba 20 m³ kamena za gradnju kuće, ili ovlaštenici sela *C.*, jer je zadnja poplava most odnjela, trebaju drvenu gradju za isti itd.

2. Glede uporabe nepredviđenih vanrednih šumskih prihoda. N. pr. bura je izvalila 10 jelovih stabala, koja leže na putu te smetaju prometu, a osim toga je pogibelj u odvlaci, naime da ih tkogod ne ukrade prije, nego li skupština ovlaštenika dospije da odluči, što se ima s njime učiniti.

3. Glede sticanja, ulaganja i trošenja potrošivih i nepotrošivih glavnica. N. pr. kuda da se ulože razpoložive gotovine, možda da se uz hipotekarnu sjegurnost i na račun rente, koju ovlaštenik u zem. zajednici uživa, istomu uz izvjestni % uzajme, zatim principi u što da se ulože potrošive, odnosno nepotrošive glavnice n. pr u gradnju vodovoda, šumske ceste itd.

4. Kod pasivnih zemljištnih zajednica nisu izražena načela, kako da se manjci pokriju (pašarinski, drvarinski namet; prodaja diela redovitog dohodka na drvu, stelji itd.)

5. Isto tako manjkaju razložena, po dotičnu zemlj. zajednicu vrlo važna načela o razdiobi i diobi te promjeni vrsti težatbe stanovitih djelova posjeda (osobitim obzirom primjerice na okupacije, enklave, poluenklave, isolirane čestice, sve to primjenjeno na stanoviti osnov bilo promjene težatbe, revindikacije, komasacije, razgodbu, diobu itd.).

6. Narodno-gospodarstveno izučavanje u obće, a šumarsko napose o tomu, na koje bi se zemlj. zajednice imale primjeniti ustanove § 94. zakona, da se naime zemlj. zajednice, koje su veoma malene, i kojih potrebe i gospodarstvene prilike su veoma jednostavne, ne urede po zakonu od 25. travnja 1894. o uredjenju zemalj. zajednica.

Tako primjerice imade sva sila zemalj. zajednica, koje su mimo tog § 94. i po spomenutom zakonu uredjene, a kuda sreće, da tog u obće bilo nije, jer kroz to nam se je nagomilala sva sila pisarije, dangube i troška, pak u mjesto da se svrsi primičemo, mi se od nje udalujemo.

7. Bilo bi vrlo shodno, osobito kod manjih zemljištnih zajednica, pravilnikom propisati periodički valjane proračune, te periodičke drvosječne i ogojne osnove n. pr. za svakih 5 godina, jer tako, kako je sada, svake godine ponovno skupštinarimo o istoj renti i načinu užitka naših 400 m³ bukovog ogrievnog i 50 m³ jelovog gradjevnog drva,

o vječno jednakom porezu godišnjih 100 kruna, o istoj lugsarskoj plaći, te o istom doprinosu za šumsku upravu i za sastavak gospodarstvene osnove tako 1910. kako je to bilo i 1909. dapače i 1907. i 1006. godine.

O tom bi se naročito moglo, kada bi se bilo šumara za savjet i uputu pitalo, mnogo koristna, te štedeć vrieme i trošak, u pravilniku propisati.

* * *

U ovoj sam se razpravici dotaknuo tek najvažnijih momenata, pa i ove u kratko porazpravio i scjenim obćenito uzeto za mnoge lokalne i faktične prilike, gdje je šumarstvo interesirano, naveo izvore za dalnje svrsishodne dedukcije.

Gdje dakle već postoje pravilnici u kojima nisu sve potrebštine zemljištne zajednice uredjene kako treba, biti će briga za to pozvanih dotičnika, da eventualne manjkavosti u pravilniku upotpune, a nedostatke i pogriješke isprave ako ne prije, a to bar onom zgodom, kada šumari gospodarstvene osnove budu dovršili.

Možda — a mislim da neće biti riedki slučajevi, da će gospodarstvena osnova izazvati potrebu posvemašne promjene pravilnika. — Na sve to neka sudruzi u hatar svog lagljeg i i preglednjeg poslovanja, te za korist zemljištih zajednica i šumogojstva dobro pripaze.

Ondje pak, gdje pravilnika još u obće ne ima, te onđe gdje zemljištne zajednice još u obće uredjene nisu, treba nastojati, da se bez štete po stvar samu pravilnici ne stvaraju samo po upravniku, već nastojati da i šumar bude pri tomu, te da se k tomu poslu, ako je ikako moguće, pristupi s gospodarskom osnovom u rukama.

U svakom pak slučaju scjenim, da bi bila dužnost našeg Šumarskog društva, da odlučno na nadležnom mjestu poradi i posreduje, koli u ime koristi po stvar samu, toli i u ime ugleda naše struke, da se niti tuj ne vodi račun o nama, a bez nas — kako se to na žalost neriedko zbiva.

— O tomu drugi puta više.

Josip Majnarić,
kr. kot. šumar.

LISTAK.

Društvene viesti.

Zaklada „Andrije Borošića“. Dodatno k viesti u 1. broju Šumarista od t. g. glede ustrojenja te zaklade, stigli su za tu zakladu osim tamo navedenih darova, još darovi od sljedećih p. n korporacija i gospode i to: imovna občina 2. banska u Petrinji 50 K, činovnici i službenici imovne občine ogulinske 100 K, činovnici 2. banske imovne občine u Petrinji 87 K, Josip Heckner, kr. kot. šumar u Dubrancu 45 K, činovnici brodske imov. občine u Vinkovcima 64 K, Ljudevit Brosig vlast. nadšumar u Pešćenici 20 K, ogulinska imovna občina u Ogulinu 100 K, mitrovačka tvornica hrastovog extracta 200 K, Viktor Majsatz, drvotrijac u Mitrovici 20 K, Jaša Gamiršek, posjednik u Mitrovici 20 K, Jovo Metlaš, nadšumarnik u Mitrovici 15 K, Milan Škorić, šumarnik u Mitrovici 10 K, Živko Živanović, nadšumar u Mitrovici 10 K, Gavro Kovačević, nadšumar u Mitrovici 10 K, Obrad Peićeć, nadšumar u Klenku 10 K, Svetozar Radojić, šumar u Kamenici 10 K, Dušan Ostojić, šumar u Klenku 6 K, Borivoj Nešković, šumar u Mitrovici 5 K, Maximilijan Matičević, šumar u Mitrovici 4 K, Pavle Žegarac, šumar u Surčinu 4 K, Jovan Stanić, šumar u Mitrovici 4 K, Petar Manojlović, šum. pristav u Mitrovici 2 K, Ljubomir Korač, kancelista u Mitrovici 2 K, Jovan Mihajlović, šumar u Mitrovici 1 K, Nikola Grubić, šum. vježb. u Mitrovici 1 K, Luka Snajder, šum. vježb. u Mitrovici 1 K, Božidar Tomic, blag. vježb. u Mitrovici 1 K. Ukupno 802 K, k tomu prijašnji darovi 623 K. Sveukupno do 23. II. 1910. 1425 K.

Zakoni i naredbe.

Nabava knjiga i tiskanica od ravnateljstva pomoćnih ureda kr. zem. vlade.

Kr. hrv. slav. dalm. zem. vlada, odjel za unutar. poslove izdala je sljedeću naredbu:

Broj 68.989 ex 1909.

Svim kralj. županijskim oblastim i gradskim poglavarstvom.

U prigibu dostavlja se toj oblasti popis i cienik zakonskih sbirk, strukovnih knjiga i uredovnih tiskanica, što ih izdaje kr. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove, u vlastitoj nakladi za porabu podčinjenih oblasti, ureda i zavoda, ter se imaju naručivati neposredno kod ravnateljstva pomoćnih ureda vladinoga odjela za unutarnje poslove.

Pošto je ovostrana naredba od 6. ožujka 1886. broj 9956 glede naručivanja ovih tiskanicah u zaborav došla, određuje se ovim za svestrano znanje i ravnjanje kao što slijedi:

1. U popisu A. naznačene knjige i tiskanice imaju se neposredno kod ravnateljstva pomoćnih ureda kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, uz gotov novac naručiti.

Naručbe ne plaćene ne će se uvažiti.

2. Sve oblasti, uredi i zavodi nalazeći se izvan Zagreba, imaju naručbe svoje učiniti izključivo novčanom naputnicom.

Posebni dopisi uz poštansku naputnicu suvišni su.

3. Na odrezku (Coupon) poštarske naputnice ima se navesti:

a) naručujuća oblast ili ured,

b) vrst knjige ili tiskanice, broj komadah ili arakah, sloganovah, knjiga i cenu,

c) skupnu svotu za celiu naručbu.

Naručene tiskanice označuju se rimskim brojem dotične vrsti i odnosnim arabskim brojem cienika.

Primjerak naručbe na odrezku poštarske naputnice.

Obćinsko poglavarstvo u N.

III.	11.	dva sloga po	32	fil.	— .64
V	9.	jedan komad po	"	"	— .70
VI.	13.	slog	"	"	— .40
VI.	15.	"	"	"	1.—
Skupa					.274 fil.

Ravnateljstvo pomoćnih ureda ne izdaje namire na primljene svote za naručene tiskanice.

Naručujuća oblast, ured ili zavod ima izdatbenu stavku svoga računa obložiti sa poštanskom predatnicom i popisom naručenih tiskanica.

Kr. županijska oblast obavjestiti će o tom podčinjene kotarske oblasti i obćinska poglavarstva uz uputu, da u cieniku naznačene nakladom vlade izdane knjige i tiskanice naručivati imaju izključivo kod ravnateljstva pomoćnih ureda kr. vladnog odjela za unutarnje poslove, u koju svrhu dostavlja se za svaki kotar po dva, za svaki obćinski ured po jedan otisak ovoga cienika.

U Zagrebu, 11. prosinca 1909.

Za bana:
C u v a j v. r.

Od knjiga i tiskanica, koje se nalaze u spomenutom popisu, tiču se šumarstva slicdeće :

A. Uz gotov novac.

V. Raznovrstne knjige i tiskanice.

Tek. br.	2.	Sbirka naredaba II. vezano	2·20 K.
"	3.	" broširano	1·80 "
"	42.	Lovstvo od " Kesterčaneka	5·50 K.
"	49.	Štitci za lovopazitelje	1·00 K.
"	50.	Štitci za lugare	0·60 K.
"	54.	Ugovor dalm. pašnjaka	1·10 K.
"	55.	Provedbena naredba k tomu	2·00 K.
"	70.	Geoložka karta I. Vinica sa tekstrom	6 K.
"	71.	Geoložka karta II. — Rogatac—Kozje sa tekstrom	6 K.
"	72.	Geoložka karta III. Zlatar—Krapina sa tekstrom	6 K.
"	73.	Geoložka karta IV. Ivanić Kloštar—Moslavina sa tekstrom	6 K.

- Tek. br. 74. Geoložka karta V. Zagreb sa tekstom 6 K.
" " 75. Geoložka karta VI. Daruvar sa tekstom 6 K.
" " 76. Geoložka karta VII. Medak—Sv. Rok sa tekstom 6 K.

VI. Šumarske tiskanice. (Samо omotni arci).

- " " 1. Naredba br. 23.152.1903. glede sastavka gospodarstvenih osnova i programa te drvosječnih i ogojnih predloga kom. 70 fil.
- " " 2. Opis medja obrazac 1. knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 3. Izkaz površina obrazac 2. knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 4. Opis sastojina za visoke šume obrazac 3. knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 5. Opis sastojina za visoke preborne šume, obrazac 4. knjiga K 10, slog K 1.
- " " 6. Opis sastojina za srednje šume obrazac 5. knjiga K 10, slog K 1.
- " " 7. Skrižaljka dobnih razreda i obća porabna osnova za visoke šume čiste i oplodne sjeće obrazac 6 knjiga K 4. slog K 0·40.
- " " 8. Izkaz o proračunavanju godišnjeg prihoda obr. 7. knjiga K 4, slog K 0·40
- " " 9. Obća porabna osnova za visoke preborne šume obrazac 8. knjiga K 10, slog K 1.
- " " 10. Obća porabna osnova za srednje šume obrazac 9., knjiga K 10, slog K 1.
- " " 11. Posebna porabna osnova za glavni i međutimni užitak i kontrolna knjiga o šumskih užitcih, obr. 10., knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 12. Osnova steljarenja obr. 11., knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 13. Gojiteljna osnova obrazac 12., knjiga K 4, slog K 0·40
- " " 14. Gospodarstveni program obrazac 13. knjiga K 10, slog K 1.
- " " 15. Opis medja obrazac 1a, knjiga K 10, slog K 1.
- " " 16. Izkaz površina obrazac 2a, knjiga K 4, slog K 0·40.
- " " 17. Izkaz o proračunavanju god. prihoda, obrazac 7a, knjiga K 10, slog K 1.
- " " 18. Posebna porabna osnova obrazac 10a, knjiga K 10 slog K 1.
- " " 19. Osnova steljarenja obr. 11a, knjigu K 10, slog K 1.
- " " 20. Gojiteljna osnova obrazac 12a, knjiga K 10, slog K 1.
- " " 21. Drvosječni predlog obrazac A. knjiga K 3, slog K 0·30
- " " 22. Ogojni predlog obrazac B., knjiga K 3, slog K 0·30.

VIII. Tiskanice za zemljишne zajednice.

- Tek. br. 1. Oglas, obrazac A., knjiga K 2·20. slog K 0·22.
" " 2. Popis ovlašteničtva obrazac B. omotni, knjiga K 2·60, slog 26 fil.
" " 3. Popis ovlašteničtva obrazac B, uložni, knjiga K 2·40, slog 24 fil.
" " 4. Oglas obrazac D., knjiga K 2·20, slog K 0·22.
" " 5. Dopis za gruntovnu oblast obrazac E., knjiga K 2·20, slog 22 fil.
" " 6. Dopis za gruntovnu oblast obrazac G., knjiga K 2·40, slog 24 fil.
" " 7. Napis k obrazcu G. knjiga K 1·60, slog K 0·16.
" " 8. Temeljna knjiga obrazac I. omotni, knjiga K 5·80, slog K 0·58.
" " 9. Temeljna knjiga, obrazac I. uložni, knjiga K 5·80, slog K 0·58.
" " 10. Imenik k temeljnoj knjizi, obrazac K. omotni, knjiga K 2·60, slog K 0·26.

Tek. br. 11. Imenik k temeljnoj knjizi, obrazac K. uložni, knjiga K 240,
slog K 0·24.

„ „ 12. Pravilnik za urbarske zem. zajednice komad 28 fil.

„ „ 13. Pravilnik za bivše krajiske zem. zajednice komad 28 fil.

B. Bezplatno.

IX. Tiskanice za šumarsku statistiku.

- „ „ 1. Izkaz šuma po kategorijama posjeda, obrazac 1.
- „ „ 2. Izkaz pašnjaka, obrazac 2.
- „ „ 3. Izkaz šumskih površina, obrazac 3.
- „ „ 4. Izkaz šuma po vrsti drveća, obrazac 4.
- „ „ 5. Izkaz šuma po visini nad morem, obrazac 5.
- „ „ 6. Izkaz šuma po obsegu posjeda, obrazac 6.
- „ „ 7. Izkaz po prirastu šuma, obrazac 7.
- „ „ 8. Izkaz šuma glede sastavljanja gospod. osnova, obrazac 8.
- „ „ 9. Izkaz šuma obterećenim služnostima, obrazac 9.
- „ „ 10. Izkaz šuma proglašenih zaštitnim, obrazac 10.
- „ „ 11. Izkaz šuma o odpadu odnosno prirastu na šumskoj površini, obrazac 11.
- „ „ 12. Izkaz o razdiobama i prodajama šuma, obrazac 12.
- „ „ 13. Izkaz o prodajama drva, obrazac 13.
- „ „ 14. Izkaz o pilanama, obrazac 14.
- „ „ 15. Izkaz šuma u kojima se reže jelova, smrekova i bukova gradja, obrazac 15.
- „ „ 16. Izkaz o tvornicama i inim obrtnim podhvatum, koja troše sirovo drvo, obrazac 16.
- „ „ 17. Izkaz o podhvatum za impregnovanje drva, obrazac 17.
- „ „ 18. Izkaz o poprečnim tržnim cienama drva i drvnog ugljena, obrazac 18.
- „ „ 19. Izkaz o poprečnoj cieni raznih šumskih nuzužitaka, obr. 19.
- „ „ 20. Izkaz o poprečnom iznosu nadnica za šumske radnje, obr. 20.
- „ „ 21. Izkaz o cienama šumskih radnja kod sjeće i izradjivanja ogrevnog, gradjevnog i tvorivog drva, obrazac 21.
- „ „ 22. Izkaz o šumskim vrtovima, obrazac 22.
- „ „ 23. Izkaz o podieljenim presadnicama, obrazac 23.
- „ „ 24. Izkaz pošumljenih kraških površina, obrazac 24.
- „ „ 25. Izkaz o nagradama, doznačenih za uzgoj gajiča na krašu, obrazac 25.
- „ „ 26. Izkaz o štetama, šumama naneštene elementarnim nepogodama i životinjama, obrazac 26.
- „ „ 27. Izkaz o šumskim štetama, obrazac 27.
- „ „ 28. Izkaz raznih šumsko-gospodarstvenih prekršaja, obr. 28.
- „ „ 29. Izkaz o ukotarenju zemljišnih zajednica, obrazac 29.
- „ „ 30. Izkaz šumskih stručnjaka, obrazac 30.
- „ „ 31. Izkaz lugarskog, odnosno šumsko-čuvarskog osoblja, obr. 32.
- „ „ 32. Izkaz slušateljstva na kr. šumarskoj akademiji, obrazac 32.
- „ „ 33. Izkaz o izpitima za lugarsku, odnosno šumsko tehničku pomocnu službu, obrazac 34.
- „ „ 34. Izkaz o lugarskim tečajevima, obrazac 35.

- Tek. br. 35. Izkaz o izl učenim obćinskim i privatnim lovištima, obr. 36.
" " 36. Izkaz o prekršajima lovskog zakona, o dosudjenim kaznama
i zaplj enjenom lovačkom oružju, obrazac 37.
" " 37. Izkaz o nagradama, doznačenim za ubijenu zvjerad, obr 38.
" " 38. Izkaz o odštetama za štete, počinjene po divljači, obr. 39.
" " 39. Izkaz o izpitu za lovačko-nadzornu službu, obrazac 40.
" " 43. Dozvola za izdavanje baruta.
" " 49. Potvrda za lugare.
" " 51. Potvrda za lovopazitelje.
" " 54. Tiskanice za ubijenu zvjerad obrazac A.
" " 55. Tiskanice za ubijenu zvjerad obrazac B.
" " 63 Zakon o komasaciji zemljišta i provedbene naredbe (broš.)
" " 66. Knjiga (služb.) za kr. nadlugare (vez.)
" " 68 Naredba o polaganju izpita za šumsko gospodarenje,
broj 17.010/1907.
" " 86. Predbjеžna prijava štete u šumi, prouzročene vihom.

Trgovina drvom.

Uspjeh dražbe o prodaji stabala, koje su obdržavane tečajem mjeseca siječnja i veljače t. g., u koliko nam je do sada poznat, bijaše sliedeći:

1. Za dražbu održanu dne 26 siječnja t. g. kod otočke imovne obćine u Otočcu stigle su samo dvije ponude i to: jedna na 2600 jelovih stabala, a druga na 4200 jelovih i 300 bukovih stabala, nu obje su glasile znatno ispod isklične ciene.

2. Za dražbu održanu na 29. siječnja t. g. kod II. banske imovne obćine u Petrinji vrhu 758 hrastova u srezu „Nartak“, procjenjenih na 12.189 K, stiglo je u svemu 8 ponuda, od kojih je kao najpovoljnija primljena ona tvrdke Filipa Deutscha sinovi u Zagrebu, koja je ponudila 21689 K.

3. Na dražbi ponovno održanoj 29. siječnja t. g. kod plem. sudčije Mraclin (Turopolje), jest 1000 hrastova u šumi „Oklinek“, koji su prvobitno procjenjeni bili na 89.265 K 40 fil., dostala tvrdka S. Wolfner iz Budimpešte za 72.390 K.

4. Na dražbi održanoj 3. veljače t. g. kod kr. kotarske oblasti u Požegi jest 1689 hrastova z. z. Trapari-Novoselci i Piskavica, procjenjenih na 7.448 K 35 fil., dostao Max Sessler iz Broda n/S. za cenu od 7.496 K 80 fil.

5. Dražba, koja je održana 4. veljače t. g. kod kr. kotarske oblasti u Slatini bijaše vanredno živahna, te je na 1.264 hrastova z. z. Sladojevc i, procjenjenih na 9.344 K, stiglo 9 ponuda, od kojih je bila najpovoljnija ona Bergerovo g d. d. za trgovinu drva u Zagrebu sa 16.350 K; a na 117 hrastova z. z. Bazje dol, procjenjenih na 3.000 K. stigle su 3 ponude, od kojih je bila najpovoljnija ona Zrinji Janoša i dr. iz Zalate sa 3.510 K.

6. Dražba održana kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu 7. veljače t. g. vrhu 10.475 m³ bukovine i 9.121 m³ jelovine u šumama kr. šumarije u Ogulinu, procjenjene na 69.009 K, ostala je bezuspješna.

7. Kod dražbe održana 7. veljače t. g. kod kr. kotarske oblasti u Delnicama, jest 72 jelova stabla z. z. Delnice sa iskličnom cienom od 12 K po 1 m^2 dostao Dragutin Gregorić iz Delnica uz cenu od 13 K po 1 m^3 ; a 45 jelovih i omorikovih stabala z. z. Sunge r-Brestova draga, procjenjenih na 2030 K, dostala je tvrdka Petrić-Bakarčić iz Mrk oplja za 2.321 K.

8. Kod dražbe održane 14. veljače t. g. kod kr. kotarske oblasti u Zagrebu, jest 202 brestova stabla z. z. Prečko, procjenjena na 928 K 73 fil. dostao Marko Benedik iz Zagreba za 1.007 K.

9. Kod dražbe održane 17. veljače t. g. kod ogulinske imovne obćine u Ogulinu, prodano je:

a) 319 bukovih i 2 javorova stabla u srežu „Bukovača“, procjenjenih na 5114 K, Radi Milanoviću iz Sv Petra kod Ogulina za 5162 K;

b) 52 javora rebraša u srežu „Padjenovi krči“, procjenjenih na 2704 K, Tomi Zrncu iz Modruša za 3330 K, i

c) 299 bukovih stabala u srežu „Crnačka strana“, procjenjenih na 2 112 K, te 3.099 jelovih stabala u srežu „Jelavje—Kozjak“, procjenjenih na 32 000 K, Josi Murkoviću iz Stajnice uz iskličnu cenu.

O sljedećim dražbama nisu nam još poznati uspjesi.

1. Na 17. veljače t. g. održane kod kr. kotarske oblasti na Sušaku i to:

a) na 47 jelovih stabala z. z. Dol, procjenjenih na 1.995 K 61 fil.;

b) na 50 jelovih i 1 bukovo stablo z. z. Smrika, procjenjenih na 1.538 K 54 fil.; i

c) na 55 jelovih, 4 smrekova i 20 bukovih stabala z. z. Smrika, procjenjenih na 2.006 K 27 fil.

2. Na 21. veljače t. g. održane kod kr. kotarske oblasti u Daruvaru vrhu 581 hrastovih, cerovih i orahovih stabala z. z. Dobrakuća, procjenjenih na 11.335 K 05 fil.

3. Na 28. veljače t. g. održane kod kr. kotarske oblasti u Sisku i to:

a) na 4.590 hrastova z. z. Žazina, procjenjenih na 84.082 K 20 fil.; i

b) na 1.030 hrastova z. z. Srebrenik, procjenjenih na 41.654 K 75 fil.

Konačno nije nam još poznat uspjeh jeftimbe, koja se je 14. veljače t. g. održala kod brodske imovne obćine u Vinkovcima za dobavu letava i gradje.

Osim dražba oglašenih u ovom listu posebnim oglasima, održati će se u mjesecu ožujku i travnju sljedeće i to:

1. Na 4. ožujka t. g. kod kr. kotarske oblasti u Križevcima vrhu 637 bukovih i 48 hrastovih stabala u šumi „Tuturović“ z. z. Radost, procjenjenih na 16.000 K.

2. Na 10. ožujka t. g. kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu vrhu:

a) 1.002 m^3 bukove i 1.480 m^3 jelove stablovine u I. sjekoredu kr. šumarije u Ravnojgori, sa iskličnom cienom od 10.166 K;

b) 2.287 m^3 bukove i 2.320 m^3 jelove stablovine u I. sjekoredu kr. šumarije u Ogulinu, sa iskličnom cienom od 12.186 K; i

c) 4.643 m^3 bukove i 1.283 m^3 jelove stablovine u III. sjekoredu kr. šumarije u Ogulinu, sa iskličnom cienom od 18.314 K.

3. Na 16. travnja t. g. kod kr. šumskog uređa na Šnaku vrhu 10 hrpa raznih stabala u sjećinama kr. šumarije u Jeskovcu, Škarama, Brlogu, Kosinju i Karlobagu, sa ukupnom iskličnom cienom od 125.664 K.

-
- Ispravci.** U Šumar. listu broj 2. ima se ispraviti i to:
na strani 62. u 2. ređku alineje 2. ima se mjesto „0·7 m³“ čitati „0·7 cm.“;
b) na strani 70. u 14. redku odozgor ima se mjesto „Oceansko more“ čitati „Eocensko more“;
c) na strani 71. u 12. redku odozgor ima se mjesto „hladnu zemlju“ čitati „plodnu zemlju“; i
d) na strani 75. u 19. redku odozgor ima se izmedju rieči „postao je“ i „barem“ umetnuti rieč „mjestimice“.
-

Izkaz uplaćene članarine I. razreda, upisnine te podupirajućih prinosa u razdobju od 16. studena do 31. prosinca 1909. I. U ime dužne i tekuće članarine te upisnine uplatiše gg. članovi: Belanović Sava 10 K, Baličević Ante 5 K, Belja Pravdoslav 10 K, Derenčin Zlatko 10 K, Dugač Gregor 10 K, Duduković Milan 4 K, Fusić Fran 5 K, Gestmann Arnold 12 K, Gettwert Andrija 10 K, Hoszu Jovan 10 K, Heisinger Levin 10 K, Heinz Gustav 10 K, Heckner Josip 10 K, Helebrand Adolf 10 K, Ištaković Blaž 10 K, Ivanoff Penju 12 K, Ivanovac Antun 5 K, Jasić Dušan 4 K, Kolibaš Rudolf 10 K, Koča Gjuro 18 K 18 fil., Krček Izidor 27 K, Langhoffer August dr. 10 K, Münck Teodor 20 K, Majer Mirkо 10 K, Melesiczyk pl. Pavao 10 K, Petračić Andrija dr. 10 K, Petrović Lazar 10 K, Popoff D. Hristo 12 K, Raymann Stjepan 8 K, Sekulić Milorad 10 K, Solarić Teodor 10 K, Schmidt Josip 20 K, Škorić Milan 10 K, Turković Ernest 10 K, Ugnenović Aleksander st. 2 K, Všetečka Vojtjeh 20 K, Vlatković Petar 7 K, Zwickelsdorfer Ivan 10 K i Zec Dušan 4 K.

Sve ukupno 405 K 18 fil.

II U ime podupirajućeg prinosa uplatila: Ogušinska imovna obč. za g. 1909. K 50.

Broj 1639 ex 1910.

Kr. kotarska oblast u Daruvaru dne 11. veljače 1910.

Predmet: Bastaji veliki z. z prodaja hrastovih stabala.

Oglas dražbe.

Temeljem odpisa kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 12. prosinca 1909. broj 69784, obdržavati će se u uredu kr. kotarske oblasti u Daruvaru dne 5. ožujka 1910. u pol 11 sati prije podne javna pismena dražba 805 komada hrastovih stabala z. z. Bastaji veliki.

Pomenuta stábla procijenjena su na svotu od 11.570 K.

Izpod procjene kao isklične ciene stavljene ponude se neće uvažiti.

Vlastoručno po nudiocu ili njegovom punomoćniku podpisane ponude, obložene sa 10% žaobinom, imadu se predati do 10 sati u jutro ečenoga dana.

Pouude imadu biti zapečaćene i providjene naslovom: „Ponuda na 805 hrastovih stabala iz šume z. z. Bastaji veliki, koja će se prodavati dne 5. ožujka 1910. kod kr. kotarske oblasti u Daruvaru.

Kr. županijski tajnik upra vitez:
M a k k a y v. r.

Broj III. A. 16|25. — 1909.

Zagreb, 5. veljače 1910

Oglas.

Sa zemaljskog rasadnjaka za uresno bilje u Božjakovini razpača će se ovog proljeća, čim to vrieme dopuštao bude, slijedeće šumsko i uresno bilje:

Vrst bilina	Starost u godi- nama	Visina u cm.	Ciena za 100 kom. u krunama	Ciena za 1 kom.
Javor (Acer negundo) presadjeni	3	150—200	12.—	—15
Klen (Acer campestris) presadjeni	2	50—70	5.—	—06
Mlječ (Acer platanoides)	2	60—80	6.—	—08
Javor bieli (Acer pseudoplatanus)	2	60—100	6.—	—08
Javor bieli (Acer pseudoplatanus) fol. purpurei	2	40—80	6.—	—08
Žesljika (Acer tataricum) presadjen	2	30—40	3.—	—04
Divlji kostanj (Aesculus hippocas- tanum)	2	50	5.—	—06
Amorfa grmolika (Amorpha fruti- cosa) presadjena	3	120—160	12.—	—15
Aralia trnovita (Aralia spinosa) presadjena	3	100—150	30.—	—40
Žutika (Berberis) razne vrsti	2	40—70	2.—	—04
Budleya intermedia presadjena	3	80—100	25.—	—30
Simšir (Buxus sempervirens) pre- sadjen	4—5	20—30	12.—	—15
Caragana arborescens presadj.	3	100—150	12.—	—15
Catalpa razne vrsti presadj.	3	150	15.—	—20
Ceanotus americanus presadj.	3	60	—.—	—30
Tucalina (Colutea arborescens) presadj.	3	100	—.—	—20
Drien (Cornus) razne vrsti presadj.	3	60—80	12.—	—15
Tunja japanska (Cydonia japonica)	3	60	5.—	—06
Zanoviet (Cytisus laburnum) pres.	3	120—15	15.—	—20
Deutzia (razne vrsti) presadj.	3	50—70	12.—	—15
Forsithia viridissima	3	100	—.—	—20
Jasen bieli (Fraxinus excelsior)	2	40—50	4.—	—05
Jasen crni (Fraxinus ornus)	2	60	4.—	—05
Gleditschia mermis presadj.	3	100—150	5.—	—06
Glycine (Vistaria) cinensis presadj	3	80—100	—.—	—40
Oslez (Hibiscus syriacus) presadj	3	60—80	15.—	—20

Vrst bilina	Starost u godi- nama	Visina u cm.	Ciena za 100 kom.	Ciena za 1 kom. u krunama
Orah (<i>Juglans</i>) razne vrsti presadj.	3	60—80	12—	—15
Kalina (<i>Ligustrum</i>) razne vrsti pres.	3	60—80	4—	—05
Kozja krv (<i>Lonicera</i>) razne vrsti pr.	3	100—150	15—	—20
Maclura narančasta presadj. . .	3	100	—	—10
Sik-Skobotovina (<i>Phyladelphus</i>) razne vrsti presadj. . .	3	100—150	12—	—15
Topola talijanska (<i>Populus pyra- midalis</i>)	3	200—250	20—	—25
Pterocarya ciniensis presadj. . .	3	100—120	25—	—30
Hrast lužnjak (<i>Quercus peduncu- lata</i>)	2	40	2—	—02
Grozdić zlatocvjeti (<i>Ribes aureum</i>) presadj.	3	80	8—	—10
Bagrem (<i>Robinia pseudoacacia</i>) I-ma 1000 kom. 8 K . .	1	50—80	—	—
Bagrem (<i>Robinia pseudoacacia</i>) II-da 1000 kom 5 K . .	1	40—50	—	—
Lophora japonica presadjen . .	3	100	8—	—10
Surućica kalinovinska (<i>Spiraea opulifolia</i>) presadj. . .	3	120	15—	—20
Surućica kalinovinska (<i>Spiraea opulifolia</i>) razne vrsti presadj.	3	30—180	15—	—20
Syringa vulgaris	2	40—70	4—	—05
Metljika (<i>Tamarix</i>) razne vrsti pres.	3	100—120	20—	—25
Weigelia rosea razne vrsti presadj.	3	70—100	20—	—25

Četinjače (Conifere).

Smrekusa zapadna (<i>Thuya occi- dentalis</i>) presadj.	3	40	15—	—20
Smrekusa iztočna (<i>Thuya orien- talis</i>) presadj.	3	50—69	15—	—20
Chamaecyparis Lawsoniana . .	3	50—70	20—	—25

Te će se biljke razašiljati uz pouzeće onim redom, kako će na-
ručbe stignuti.

Naručbe prima gospodarsko-strukovni odsjek kr. zemaljske vlade
(Zagreb, Opatička ulica 4) pismeno ili ustmeno.

Škole, župni uredi, parohijalna zvanja, obćine, zemljistične zajed-
nice, gospodarska društva, te seljačke, vjeresijske i zemljoradničke
udruge mogu te biljke dobiti uz popust od 50% od gore naznačenih
cien, ako zato zamole kr. hrv. slav. dalm. zemaljsku vladu, odjel za
unutarnje poslove.

Kr. hrv. slav. dalm. zemaljska vlasta,
odjel za unutarnje poslove.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvorski mehaničar

Beč (Wien) I. Kohlmarkt 8. (Tvornica u Beču V. Hartmaangasse 5.

Izrađuje pod jambom izvrstne izrade i točne rektifikacije

Bousolne strojeve
sa optičkom distanz-
u mjerom.

Mjerače sto-
love. Perspek-
tiv ravnala.
Letve za nive-
liranje. Šu-
marske bou-
sole.

Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce
iz platna ili ocijela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenosa, crtača kao i sve vrsti matematičkih strojeva i mjerila.

Ilustrovani cienici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

Broj 1655—1910.

PREDMET: Vrieska z. z. prodaja hrastovih
i bukovih stabala.

Kr. kotarska oblast u Daruvaru dne 11. veljače 1910.

Oglas dražbe.

Temeljem odpisa kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 29. lipnja 1909. broj 37046, obdržavati će se u uredu kr. kot. oblasti u Daruvaru dne 4. ožujka 1910. u $\frac{1}{2}$ 11 sati prije podne javna pismena dražba 239 hrastovih stabala i 2135 bukovih stabala z. z. Vrieska.

Pomenuta stabla procijenjena su na 11.124 K 52 filira.

Izpod procjene kao izklične cene stavljene ponude se neće uvažiti.

Vlastoručno po nudioцу ili njegovom punomoćniku podpisane ponude, obložene sa 10% žaobinom, imadu se predati do 10 sati jutro rečenoga dana.

Ponude imadu biti zapečaćene i providjene naslovom: Ponude na 239 hrastova i 2135 bukava iz šume z. z. Vrieska, koja će se prodavati dne 4. ožujka 1910. kod kr. kotarske oblasti u Daruvaru.

Kr. županijski tajnik
Makkey v. r.

Kao volontер ili pomoćna sila

kod šumsko-tehničkih radnja traži
namještenje apsolventa šumarke
akademije u Eisenachu.

Ponude neka se izvole slati pod »Glück in der Arbeit« poste restante Wittingau u Českoj.

Dopisnica uredništva,

P. n. gospod. uredu u Ot. Zahvaljujemo na pripisanom. Upotriebili smo djelomično odmah, a djelomice budemo za slijedeći broj upotriebili.

P. n. gospod. uredu u Og. — Zahvaljujemo na pripisanim podacima.

P. n. gg. R. K. u S. i F. J. u P. — Najlepša kvala na poslanim nam podacima.

P. n. H. P. u O. Vašu adresu smo prema priobćenom ispravili.

SADRŽAJ.

	Strana
† Ivan Kolar, kr. šumar, nadsavjetnik (Sa slikom) Piše Zaje	80—84
Pravilnici zemljističnih zajednica. Napisao Josip Majnarić, kr.	
kot. šumar	84—111
Listak Društvene vesti: Žaklada „Andrije Borošića“	112
Zakoni i naredbe: Nabava knjiga i tiskanica od ravnateljstva pomoćnih ureda kr. zem. vlade.	112—116
Trgovina drvom	116—118
Ispravci	118
Izkaz uplaćene članarine I. razreda, upisnine te poduprujućih prinosa u razdoblju od 16. studenog do 31. prosinca 1909.	118
Oglaši	118—119